

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

FINE ART AND CULTURE STUDIES

Випуск 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Москвич Ольга Дмитрівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри культурології, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна.

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бермес Ірина Лаврентіївна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна;

Велікоња Мітя (Velikonja Mitja), доктор культурології, професор, професор кафедри культурології, Люблянський університет, Словенія;

Виткалов Володимир Григорович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства, Рівненський державний гуманітарний університет, Україна;

Гуцул Іван Андрійович, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна;

Душний Андрій Іванович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна;

Заєць Віталій Миколайович, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри баяна та акордеона, Національна музична академія України імені Чайковського, Україна;

Кисляк Богдан Миколайович, доктор наук з галузі науки мистецтвознавство, доцент, професор кафедри музичного мистецтва, Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, Україна;

Мартинів Любомир Ігорович, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва; заступник декана з наукової та виховної роботи факультету початкової освіти та мистецтва, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, Україна;

Моджесвський Аркадіуш (Modrzejewski Arkadiusz), доктор хабілітований, професор, директор Інституту політології, Гданський університет, Польща;

Панфілова Олександра Георгіївна, кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Письменна Оксана Богданівна, кандидат мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії музики, Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка, Україна;

Прокопович Тетяна Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Салдан Світлана Олександрівна, кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва, Львівський національний університет імені Івана Франка, Україна;

Столярчук Наталія Миколаївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри культурології, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Сюта Богдан Омелянович, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри теорії музики, Національна музична академія України імені П.І. Чайковського, Україна;

Тарасюк Іван Іванович, кандидат архітектури, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна;

Урсу Наталія Олексіївна, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації творів мистецтва, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Україна;

Шкільна Ольга Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Україна;

Шостак Віктор Михайлович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри культурології, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Україна.

Журнал ухвалено до друку Вченою радою

Волинського національного університету імені Лесі Українки

26 лютого 2026 р., протокол № 2

Суб'єкт у сфері друкованих медіа: Волинський національний університет імені Лесі Українки
(просп. Волі, буд. 13, м. Луцьк Волинської обл., 43025, post@vnu.edu.ua, тел. (0332) 720123).

Реєстрація суб'єкта у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України
з питань телебачення і радіомовлення № 1834 від 21.12.2023 року. Ідентифікатор медіа: R30-02337

Мови видання: українська, англійська, німецька, польська, іспанська, французька, болгарська.

«Fine Art and Culture Studies» включено до Переліку наукових фахових видань України
категорії Б у галузі культури і мистецтва зі спеціальностей:

B5 Музичне мистецтво

відповідно до Наказу МОН України від 30 листопада 2021 року № 1290 (додаток 3)

B3 Декоративне мистецтво та ремесла, B4 Образотворче мистецтво та реставрація
відповідно до Наказу МОН України від 27 квітня 2023 року № 491 (додаток 3)

B12 Культурологія та музеєзнавство

відповідно до Наказу МОН України від 20 червня 2023 року № 768 (додаток 3)

Офіційний сайт видання: www.journals.vnu.volyn.ua/index.php/art

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2786-5428 (Print)

ISSN 2786-5436 (Online)

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2026

УДК 671.12(94) «-8-20»

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2026-1-39>**Ольга ШКОЛЬНА**

доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0002-7245-6010**Наталія ДМИТРЕНКО**

доктор філософії з мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, заступник декана факультету образотворчого мистецтва і дизайну, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0002-1223-8935**Ірина СИТНИК**

доктор філософії з мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна, 02154

ORCID: 0000-0003-4501-9541

Бібліографічний опис статті: Школьна О., Дмитренко Н., Ситник І. (2026). Техніка Казазіє в ювелірному мистецтві на території сучасної Туреччини. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 294–304, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2026-1-39>

ТЕХНІКА КАЗАЗІЄ В ЮВЕЛІРНОМУ МИСТЕЦТВІ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ ТУРЕЧЧИНИ

Статтю присвячено давньому виду техніки виконання плетених ювелірних виробів з дорогоцінних металів під назвами Казазіє, Казаз, Казазлик, котрі виконувалися у міжр'яччі Тигра і Євфрата ще в асирійський період (II–I тисячоліття до н.е.), а пізніше був засвоєний симбіозом скіфо-еллінських майстрів (греків) і лідійців (III–II ст. до н.е. – VII ст. н.е.). Від перелічених народів мистецтво ажурної в'язі із металевих джгутів за допомогою шовкової нитки було перейняте народами Кавказу (насамперед, Грузії, Дагестану), а також Криму, земель Південного Сходу Туреччини, де здавна мешкали асирійці й інші ранні християни, Візантії, Оттоманської Порту. В останній на основі напрацювань басилевського двору в Царгороді були утворені так звані наккашанах, імператорські османські майстерні. У них на початок XVI століття працювало за даними архівів 30 ювелірів, частина з яких опанувала високохудожнє мистецтво Казазіє. В середині XVI століття тонким майстром-казазкором став Сулейман Пишний, котрий виготовляв дарунки царського рівня своїй дружині Роксолані. Відомо, що у цей період у моді знаті чоловічої статі увійшли кутасики з плетених срібних, посріблених або золотих джгутів тонкої роботи, ними ж прикрашали облачення імамів, жіночих шалей. Також в окреслений відрізок часу Казаз слугував для коштовного оздоблення мусульманських розарій-вервиць під назвою тасбіх (за допомогою якого читались окремі вірші-зікри, інші молитовні тексти). Поступово Казазіє став частиною ювелірної культури грузинського міста Трапезунду (нині – Трабзон у межах Туреччини), а також відомих центрів Курдистану, де мешкають асирійці, євреї, єзиди, курди, араби й турки, що знаходяться на Південному Сході Туреччини, – у містах Мідьят та Мардін. Тут і понині виготовляють Казаз з білого, оксидованого срібла, срібла з чорнінням, з позолотою, а також золоті вироби цього типу. Сьогодні в означених містах майстри-ювеліри продовжують виготовляти підвіски, сережки, кулони, кольє, чоловічі і жіночі браслети з Казазликом, броші, і навіть прикраси для сумок і взуття.

Ключові слова: Казазіє, Казазлик, композиція, стиль, декоративно-прикладне мистецтво, художня культура, візерунок, ювелірне мистецтво, артдизайн, дизайн, Ассирія, Курдистан, Туреччина, срібло, золото, шовк, нейлон.

Olga SHKOLNA

Doctor of Art History, Professor, Head of the Department of Fine Arts, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154

ORCID: 0000-0002-7245-6010

Nataliia DMYTRENKO

Doctor of Philosophy in Art History, Associate Professor of the Department of Fine Arts, Deputy Dean of the Faculty of Fine Arts and Design, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154
ORCID: 0000-0003-4501-9541

Iryna SYTNYK

Doctor of Philosophy in Art History, Associate Professor of the Department of Fine Arts, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, Ukraine, 02154
ORCID: 0000-0003-4501-9541

To cite this article: Shkolna, O., Dmytrenko, N., Sytnyk I. (2026). Kazazian technique in jewelry art on the territory of the modern Turkey [Tekhnika Kazaziie v yuvelirnomu mystetstvi na terytorii suchasnoi Turechchyny]. *Fine Art and Culture Studies*, 1, 294–304, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2026-1-39>

KAZAZIAN TECHNIQUE IN JEWELRY ART ON THE TERRITORY OF THE MODERN TURKEY

The article is devoted to an ancient type of technique for making woven jewelry from precious metals under the names Kazaziye, Kazaz, Kazazlyk, which was performed in the interfluvium of the Tigris and Euphrates rivers back in the Assyrian period (2nd–1st millennium BC), and was later mastered by the symbiosis of Scythian-Hellenic masters (Greeks) and Lydians (3rd–2nd century BC – 7th century AD). From the listed peoples, the art of openwork knitting from metal bundles using silk thread was adopted by the peoples of the Caucasus (primarily Georgia, Dagestan), as well as Crimea, the lands of South-Eastern Turkey, where Assyrians and other early Christians have long lived, Byzantium, and the Ottoman Porte. In the latter, based on the developments of the Basilian court in Constantinople, the so-called nakkashanakh, imperial Ottoman workshops, were established. According to the archives, 30 jewelers worked in them at the beginning of the 16th century, some of whom mastered the highly artistic art of Kazaziye. In the middle of the 16th century, Suleiman the Magnificent became a fine master Kazazkor, who made royal-level gifts for his wife Roksolana. It is known that during this period, kutasiks made of woven silver, silver-plated or gold plaits of fine work entered the fashion of the male nobility, and they were also used to decorate the vestments of imams and women's shawls. Also, during the specified period of time, Kazaz served as a precious decoration for Muslim rosaries-rosaries called tahrir (with the help of which individual verses-zikri, other prayer texts were read). Gradually, Kazaziye became part of the jewelry culture of the Georgian city of Trapezund (now Trabzon within Turkey), as well as the famous centers of Kurdistan, where Assyrians, Jews, Yazidis, Kurds, Arabs and Turks live, located in the South-East of Turkey – in the cities of Midyat and Mardin. Here and to this day, Kazaziye is made of white, oxidized silver, blackened silver, with gold plating, as well as gold products of this type. Today, in the mentioned cities, master jewelers continue to make pendants, earrings, pendants, necklaces, men's and women's bracelets with Kazaziye, brooches, and even jewelry for bags and shoes.

Key words: Kazaziye, Kazazlik, composition, style, decorative and applied arts, artistic culture, pattern, jewelry art, art design, design, Assyria, Kurdistan, Turkey, silver, gold, silk, nylon.

Актуальність проблеми. Наразі питання джерел інспірацій, генези й еволюції мистецтва плетених ювелірних виробів Казазіє (Казаз, Казазлик), що нині розвивається у межах окремих міст Південно-Східної Туреччини (насамперед Мардіну, Мідьяту та Трабзону), і лишається майже вимираючим спадком Давньої Месопотамії періоду асирійців, а згодом і християн-грузинів на землях Курдистану, майже не введено до наукового обігу.

Не дивлячись на те, що весь світ бачив приклади подібних прикрас, відомі за аксесуарами головної героїні фільму «Величне століття», й за переказами сам султан Сулейман Пишний був одним з палких поціновувачів цього виду художнього ремесла, й виконував прикраси у межах згаданої техніки, у колах науковців

феномен виготовлення макраме з джгутів дорогоцінних металів на теренах Південного Сходу сучасної Туреччини досі не став предметом окремого дослідження.

З огляду на унікальність культурних традицій цієї спадщини окресленого регіону Близького Сходу та Західної Азії, наразі варто поглянути на ювелірне мистецтво Казазіє під кутом зору давньої мистецької спадщини мідійців та лідійців, що виникла на перетині культур Давнього Ірану й автохтонного населення Анатолії (Малої Азії). Яка сьогодні, хоч і має деякі аналогії в культурі Дагестану, культура якого формувалася під впливом християнських постулатів віри, зороастризму й ісламу, традицій інших кавказьких регіонів, проте вирізняється самобутністю та культурними рефлексіями різних

часових відрізків історії художнього ремесла народів, що населяли означені землі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. 2009 р. у рамках обговорень повернення збірки 363 предметів ювелірних виробів з Лідії VII ст. н.е., знайдених археологами в провінції Ушак на Заході сучасної Туреччини, з колекції Метрополітен-музею, та збірки голок-булавок з зібрання Музею Ешмола в Оксфорді, VIII–III ст. до н.е., котрі могли використовуватися для виготовлення Казазіє, 13 лютого 2009 р. Явузом Кушдемаром було видано статтю на цю тему (Kuşdemir, 2009).

2021 року автор Тарик Буюксекер на порталі «Зехраї» написав пост у рамках розвитку мистецтва ювелірної справи при Османському дворі про Казазіє (Казаз). Ця інформація проливає світло на специфіку вжитку предметів, виготовлених за допомогою даної техніки, котра зародилася ще близько 1200 років до нашої ери, у часи Оттоманської Порти. А також їх класифікацію і функцію згідно типології, гендерні особливості використання прикрас у різний час та поєднання з самоцвітними каменями (Zehrai).

З-поміж останніх розвідок, присвячених відродженню традицій ювелірного мистецтва Казазіє, варто назвати пост від хенд-мейд-лабораторії у Суспільному освітньому центрі м. Ердєка в Туреччині, де впродовж останніх семи років Халіме Чалишканер намагається розвивати непересічну мистецьку спадщину регіону, пов'язану з відродженням традиційного ремесла золотарів у техніці «турецький вузол» (Turkish, 2019).

2026 р. у рамках означеної освітньої платформи було опубліковано ще один пост користувача на ймення Нілуфер Халк Етігімі Меркезі, в якому було окреслено, що освіту за підтримки вказаного вище центру за напрямком навчання техніці ручного переплетіння Казазіє з виготовлення традиційних ювелірних прикрас Месопотамії, Ассирії, християн-грузинів, турків-османів проходять жінки, праця яких надалі буде зорієнтована на внутрішній і зовнішній європейські ринки (Nilufer, 2026).

Мета дослідження – проаналізувати художні особливості творів ювелірного мистецтва стилю Казазіє, історія якого має тяглість у майже 3,2 тисяч років, поширені у сучасних традиціях золотарів Мідьяту, Мардіну та Трабзону в Туреччині.

Виклад основного матеріалу дослідження. Найбільш давніми виробами, які збереглися,

виконаними в техніці Казазіє є прикраси цариці з Новоассирійського царства, датовані IX–VIII століття до н. е. з Німрудру, котрі зараз зберігаються в колекції Іракського національного музею у Багдаді (Рис. 1а, 1б, 2, 3, 4). Це пояс і підвіска з обереговим оком, а також сережки, прикраси до яких були виконані в техніці плетіння золотої нитки з шовковою. Пізніше, вже VII ст. датується кільце (намисто) з Близького Сходу, що нині експонується в колекції Метрополітен-музею, хоча належить збірці Археологічного музею в Севільї (Рис. 5).

Цінними артефактами, виконаними у цій техніці, є також скіфська діадема IV–III ст. до н.е., аксесуар з пучками підвісок штибу діадеми з Понтиди і підвіска від діадеми (обидва предмети – III–II ст. до н.е. – скіфо-еллінського або грецького походження), а також брошка у вигляді крилатого морського коника (Рис. 6, 7, 8а, 8б, 8в, 9) й частина нагрудної прикраси з зображенням орла.

За дослідженнями вчених ранні приклади Казазлику спостерігалися бл. I тис. до н.е. (період Давньої Ассирії) на ділянці між Кримом, Балканами та Малою Азією, де був поширений феномен скіфо-еллінського мистецтва (VII–III ст. до н.е.), у межах якого формувався «звіриний стиль» із плетінками і в'яззю. Вважається, що приклади прикрас означеного типу з елементами Казаз – це спадок лідійців, мешканців давньої держави на теренах Малої Азії (Анатолії) у межах сучасної Туреччини, започаткованої у XII ст. до нашої ери, що проіснувала до VI ст. до н.е.

Після часів Давньої Ассирії на теренах Двочіччя між ріками Тигр і Євфрат (II–I тисячоліття до нашої ери) виконання плетених з дорогоцінних джгутів за допомогою шовкової нитки ювелірних виробів стало частиною спадку земель перетину Ірану, Сирії, Грузії, Туреччини, Криму й більш віддалених територій Кавказу (землі нинішнього Дагестану), де зберіглася традиція складної філігранної роботи зі сріблом, збагачена іранськими джерелами інспірацій (був заселений персами), потім сельджуцькими впливами (під час завойовницьких походів останніх), візантійськими, адже Кубачі далі підпорядковувалися Ірану.

Сама специфіка виконання наче «прядених» пасм з золота та срібла імовірно за все була розвинена в Колхиді – давньогрецькій державі,

Рис. 1а, 1б, 2. Прикраси Німрудської цариці. Золотий пояс з Казазіс, знайдений в Ассирійському палаці. Новоассирійське царство (терени сучасного Іраку). ІХ–VIII ст. до Р. Х. Зб. Іракського національного музею у Багдаді.

Фото з саїмів: https://www.pinterest.com/pin/16114511161926229/visual-search/?cropSource=5&entrypoint=closeup_cta&rs=pin ; <https://www.unitedexhibits.com/exhibits/gold-of-nimrud/>

Рис. 3, 4. Новоассирійські прикраси з відкритих джерел: підвіска з обереговим оком і сережки, знайдені в Ассирійському палаці. Золото, скляні вставки, техніка Казазіс, ІХ–VIII століття до н. е. Німруд гробниці цариць «Стародавнього Калху» на теренах сучасного Іраку

Фото з саїму: <https://www.facebook.com/groups/1022560929298411/posts/1162605161960653/> jpg

Рис. 5. Кольє з Казазіс. Золото. Іспанія, Ель-Карамболо (Жамас, Севілья), VII ст. до н.е. Археологічний музей Севільї. Знаходиться у постійній аренді з муніципальної колекції Севільї (ROD5489) в Метрополітен-музеї, США. Походження – Близькій Схід (Ассирія або Іберія).

Фото з саїму: <https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2014/assyria-to-iberia/blog/posts/welcome>

Рис. 6. Скіфська діадема IV–III ст. до н.е.

Фото з сайту: <https://www.pinterest.com/pin/5559199526206124/>

Рис. 7. Давньогрецька прикраса елліністичного періоду з Понтиди. бл. III ст. до н.е.

Фото з сайту: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ancient_greek_jewelry_300BC_from_Pontika_Staatliche_Antikensammlungen_Room_10_01.jpg

Рис. 8а, 8б, 8в. Сарматські прикраси. I ст. до н.е. – I ст. н.е. Золото, турмалін, аметисти, техніка Казазіс.

<http://pointartmonaco.com/eng/portfolio/sarmatian-necklace/>

Рис. 9. Елементи плетива з золота в летючому морському конику брошки зі скарбниці Креза (Карунської скарбниці) – 363 артефакти з Лідії VII ст. н.е., знайдених у провінції Ушак на заході сучасної Туреччини. Нині збірка Музею археології провінції Ушак, Туреччина.

Фото з сайту: https://tr.wikipedia.org/wiki/Kazaziye#/media/Dosya:Kanat1%C4%B1_Deniz_At%C4%B1_Bro%C5%9Fu.jpg

підвіски, запонки для чоловіків й ансамблі прикрас з білого срібла, звичайного срібла, білого срібла у комбінації зі звичайним сріблом із чорнінням / так зване стерлінгове срібло, що складається з 92,5% чистого металу silver і 72,5% домішок інших металів, передусім міді (найчастіше використовується 925, 975 і 999 проби); а також окисованого срібла, золоченого срібла цих само відсотків (з покриттям позолотою у 24 карати), й золота у 22 чи 24 карати.

При цьому часто такі вироби доповнюються самоцвітами з імітацією форми ока (від пристриту) (Kazaziye Trabzon, 2026), вставками сердолику, нефриту тощо (Kazaziye

Sepeti, 2026) (Рис. 13а, 13б, 113в). Ідея поєднання м'яких виробів з дорогоцінного металу та дорогоцінного каміння з'явилася вже в епоху басилевських царгородських майстрень Візантійської імперії, на основі яких було започатковано наккашанах – імператорські майстерні Османської імперії, коли це мистецтво стало відоме як «палацове» (Школьна, Белнакіта, 2024, с. 208–215). На початку XVI століття у них вже працювало 30 ювелірів-казазликів (Zehrai).

Приміром, у сережках, виконаних у цій техніці, найчастіше вживається конструкція французького замка на швензі та пусетів.

Рис. 13а. Кольє «В'язаний вузол любові», виконане у техніці Казазіє з ювелірного ательє Трабзону, прикрашене нефритом. Срібло 999 проби.

Фото з сайту: <https://kazaziyesepeti.com/en/green-stone-on-silver-knitted-love-knot-long-necklace/>

Рис. 13б, 13в. Браслет «Казазіє» з Трабзону, має форму троянди і вважається символом любові, тиші й усамітнення. Виготовлений вручну зі срібла 999 проби. Браслет «Казазіє» з Трабзону зі стерлінгового срібла 999 проби з використанням техніки ручного в'язання.

Фото з сайту: https://www.trabzonkazaziye.com/Urunler_Kazaziye_Bileklik_Kazaziye-Bileklik-17-EN.htm

Деталі декору характеризуються введенням круглих або овальних вузлів Казазіє у браслетах, кольє, підвісках, брелоках та вервицях з оніксу, коралу, нефриту, блакитного кварцу, перлів, блакитного вогняного бурштину (мусульманські чотки/розарій на 33 або 99 намистин – так званий тасбіх для повторення молитов і зікрів – віршів) (Рис. 14, 15, 16), що часто поєднується з випущеними кінцями шнурочків із обплетеними камінцями, що мають вигляд невеличких кульок в «макраме» зі срібного, золоченого чи золотого джгута, або ж вузликами. Останні, у свою чергу, утворюють завершення у вигляді кутасиків з китицями.

Розарії взагалі були найпершими прикрасами, які плелися у техніці Казазіє, та найчастіше із дохристиянських часів до Середньовіччя носилися чоловіками. Ці та інші твори з «турецьким вузлом» та «морським вузлом» в останній час мають низку шанувальників на світових аукціонах творів мистецтва штибу ебау, інтернет-платформах європейських центрів поціновувачів ювелірних виробів у Європі й Америці (Artisan й ін.) тощо здобутків причорноморського регіону та земель Курдистану.

Адже специфіка виконання «живого срібла» Казазіє – це 2800 років використання надзвичайно тонких (у 0,08 мікрон), тонших

Рис. 14, 15. Мусульманські чотки (тасбіх) Казазіє з вогненного бурштину зі срібною китицею із Трабзону та тасбіх (субха) з оніксу і золотою китицею Казазіє із Трабзону. Китиці виготовлені вручну зі срібла 925 проби із позолотою.

Фото з сайту: <https://www.kazaziyezumus.com/1000-carat-kazaziye-four-ball-white-bracelet-en-kzb8g19c100>, https://www.ebay.com/itm/356324249773?_trkparms=itm%3D1%26aid%3D1110018%26rkt%3D12%26asc

Рис. 16. Браслет з чотирма вузликами із Трабзону. Виготовлений вручну зі срібла 999 проби (1000 карат)

Фото з сайту: <https://www.kazaziyezumus.com/1000-carat-kazaziye-four-ball-white-bracelet-en-kzb8g19c100>

від людської волосини ниток, які переплітаються із шовковими натуральними, або нині з нейлонними синтетичними нитками. Це художнє ремесло збагачене інтенціями лідійської цивілізації, що розвинула пластичне мистецтво, термічна обробка якого дозволяє отримати дивовижно високохудожні вироби з шишками (чоловічий символ духовної родючості, «третього ока», просвітління), образами троянд як символу кохання, поєднання жіночої та чоловічої енергій (аналог інь та янь), в'язку християнських хрестів (Рис. 17) в останній час набуло нових художніх форм із традиційними видами орнаментального рисунку.

Деякі сучасні твори, виконані за допомогою техніки Казазіє, несуть відбиток ідей про тонкі волосяні нитки у прикрасах штибу чокерів-пекторалей (Рис. 18). Мереживний візерунок утворюваних ліній багатьох прикрас цієї стилістики позначене поєднання петель і спіралей в єдиний фантазмагорійний декор. Відчувається, що матеріал у руках художника-ювеліра стає податливим і м'яким на дотик, гнучким, як в'язь полотняного макраме (Рис. 19).

Інколи м'які деталі Казазіє поєднуються з твердими, каркасними. Традиція опрацювати їх в такий спосіб була розповсюджена в Ассирії, де візерунки подібного штибу

прикрашали рельєфи сакральних місць і святинь, надалі у Великій Скіфії, де вони віддзеркалилися у «звіриному стилі» орнаментики декоративно-прикладного мистецтва, Пророслих або Квітучих хрестах (хачкарах) Великої Вірменії, кубачинському сріблї колишніх християн дагестанців, ювелірних традиціях грузинського Трапезунду, що від 1204 року був столицею Великих Комнінів, далі завойованого османами (з 1918 р. Трабзон).

У період Оттоманської Порти найчастіше означену техніку використовували для виконання м'яких кисточок (кутасиків) для каптанів знаті (Kazaziye Sanati), облачення імамів, надалі жіночих шалей. Єдина відмінність сучасних прикрас – тепер їх носять також жінки. Виконані у золоті або срібні з позолотою ансамблі таких аксесуарів мають і чисто весільні ансамблеві різновиди.

Нині означена давня техніка виконується як сталі 8-10 мотивів, котрі збираються за допомогою так званого «прядильного колеса» й об'єднуються у єдиний виріб. Окремо взяті елементи спочатку фіксуються булавками на рівній поверхні, переплітаються між собою вузлами штибу таких, що застосовуються у макраме, далі вручну стягуються, залишаючи стільки вільного простору і повітря в кожній деталі, скільки потрібно для пропорцій візерунку.

Рис. 17. Зразки візерунків плетених хрестів й інших елементів з Казазіє.

Фото з сайту: <https://ru.pinterest.com/pin/4151824631062751/>

Рис. 18. Zeref Design. Чокер-пектораль з плетива срібних ниток «місячного блиску» із включенням золотої нитки.

Фото з сайту: <https://ru.pinterest.com/pin/17451517289218546/>

Рис. 19. Кольє з Казазіє. Срібло з позолотою.

Фото з сайту: <https://ru.pinterest.com/pin/179158891418479345/>

Далі ці деталі зводяться на невеличкому верстаті з натягнутими шовковими нитками, довкола яких за допомогою крючків для в'язання, спиць та невеликих основ для шарів намотується (обв'язується) срібний, позолочений або золотий дріт. По закінченні виконання композиції, виріб знімається з крючків та спиць. Відомо, що початково у процесі виготовлення використовували дрібні свинцеві кульки, потім маленькі кульки зі склеєних трикутникових полотен, наразі – дерев'яні кульки.

Так, товщина готового дроту сягає 0,3–0,5 мм. Елегантні візерунки розробляються авторським шляхом кожним окремо взятим майстром. Найчастіше в техніці Казазіє традиційно застосовуються чотири основних різновиди переплетіння: «ялинка», стібок, котрий ковзає, кулястий стібок та ажурне плетиво. За останній час почала здійснюватися популяризація цього виду мистецтва, завдяки чому розширився асортимент, що нині охоплює взуття, амулети, сумки, ремені, чайні таці, підставки під склянки й інші аксесуари та сувеніри (Kazaziye Sanatı).

При цьому кожен виріб унікальний, бо він рукотворний, і, відповідно одна й та сама модель у руках майстра набуває тих чи інших деталей фасону. Художники намагаються розрізняти свої роботи, не робити їх ідентичними. Адже щільніша затяжка або вільне ниспадання ниток створюють неповторний візерунок. Чим

більше досвіду у майстра-ювеліра у виконанні подібних аксесуарів, тим вправнішою стає його робота, котра набуває ажурності, притаманної скані, що виготовляється умілим фахівцем як виняткової краси витвір (Рис. 19, 20), інколи з окисдованим сріблом (Рис. 21), стерлінговим сріблом, двобарвним сріблом, або з кольоровими домішками.

Принагідно можна зазначити, що у багатьох народів світу плетені з ниток браслети штибу косичок, часто з червоної нитки, вважаються захисним оберегом, який плетуть й у буддистських та індуїстських монастирях, і з-поміж юдейських громад тощо. У цьому сенсі мода на подібні прикраси в обох статей є частиною загальносвітової моди.

Ткане срібло і золото може бути поєднане не лише з твердими, а й з м'якими матеріалами, котрі періодично виступають шляхетною основою для «сріброглавів» та «златоглавів», як у візантійському, українському й гаптуванні інших країн. Сьогодні проста строгість плетінок з дорогоцінних матеріалів, зважаючи на те, що вони є похідними від «звіриного стилю», притаманного ще кочовикам іранського походження скіфам, сприймається як стильна основа для ансамблів прикрас повсякденного, ділового та святкового одягу. Прикраси такого штибу є досить довговічними та мають свій східний шарм, пов'язаний з різними цивілізаціями минувшини.

Рис. 19, 20. Каблучка зі срібла з Казазіє і перлінками та сережка з Казазіє (Трабзон).

Фото з сайту: <https://www.bestmysilver.com.tr/kadin-kazaziye-top-gumus-yuzuk-659> ; <https://www.bestmysilver.com.tr/kadin-gumus-gemici-dugumu-kazaziye-kupe>

Рис. 21. Набір прикрас Казазіє з окисованого срібла. Трабзон.

Фото з сайту: <https://www.bestmysilver.com.tr/kazaziye?sayfa=7>

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, культурна спадщина ювелірів регіону міжріччя Тигру й Євфрату, яка відома з асирійського періоду II–I тисячоліть до н.е., сьогодні отримала новий розвиток у двох центрах асирійської культури Курдистану (Мідьят і Мардін) та колишньому давньому центрі ремесел християнської Грузії – Трапезунді (нині місто Трабзон). Від часів Новоасирійського царства, лідійців, скіфо-еллінського мистецтва і Візантії на теренах між Кавказом, Малою Азією і Кримом склалася давня традиція виконання «живого» срібла та золота у межах надбання «звіриного стилю» і плетінок в'язі, поширених на вказаних теренах до Середньовіччя.

І, судячи, зі вцілілих археологічних артефактів, одними з найперших опанували ювелірну майстерність плетеного золота, що у подальшому отримало назву Казазіє, мешканці легендарної Колхіди, батьківщини Золотого руна, надалі греки і представники інших цивілізацій, що змінювали одна одну.

У часи Середньовіччя елегантний турецький вузол став частиною моди на ювелірні прикраси серед істеблїшменту Оттоманської Порти. Відомо, що у заведених на підвалинах базилевського царського двору, імператорських майстернях Османів під назвою «ніккашанах» на початку XVI століття

працювало 30 ювелірів, частина з яких освоїла філігранну техніку в'язання з золота і срібла Казаз, і забезпечувала еліту країни такими виробами. Навіть сам «повелитель» султан Сулейман (правив з 1520 по 1566 р.), як відомо за переказами, виконував для своєї коханої дружини Роксолани виробу цього стибу, що було показано при екранізації цього відрізка історії країни у фільмі «Величне століття».

Наразі за допомогою техніки Казазіє виготовляється низка традиційних виробів з ажурного м'якого плетива тоненького дроту з дорогоцінних металів (кожна нитка при цьому тонша за людську волосину – має 0,08 мікрон). А саме – кільце, чоловічі і жіночі браслети, кулони, броші, сережки (на французькій швензі та пусети), християнські вервиці / католицькі розарії / мусульманські тасбіхи, брелоки, султани (кутасики) до одягу, взуття, сумок, елементи ансамблів аксесуарів ювелірних виробів з твердою основою, запонки тощо. Сьогодні мистецтво Казазлику майже зникає, а майстрів-казазкорів в окремих давніх центрах ремесла можна перерахувати по пальцях однієї руки. Тому нині потрібно приділяти більше уваги таким виробам виняткової краси й елегантності, які мають віковичну історію й наслідують давні, автохтонні, старожитні взірці.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Школьна О., Белнакіта У. Іранські килими фірми «Фаравахар» з традиційними сюжетними композиціями і живописними сценами. *Український мистецтвознавчий дискурс*. 2024. №6. С. 208–215. DOI: 10.32782/uad.2024.6.23

2. Kazaziye gümüş el sanatları. 2026. URL: https://www.kazaziyezumus.com/en?srsltid=AfmBOooF4VZmGg-ISHpUkMcGQT71gKg9TIhca_bqDu7wEs3-FJGn5krM (date of issue: 09.02.2026).
3. Kazaziye gümüş el sanatları. 2026. URL: <https://www.kazaziyezumus.com/1000-carat-kazaziye-four-ball-white-bracelet-en-kzb8g19c100> (date of issue: 09.02.2026).
4. Kazaziye Sanatı Hakkında URL: https://www.sumertelkari.com/sayfa/kazaziye?srsltid=AfmBOor2KykHSRU CWM265_Ef7Km7XkVmYdF_0OBskDqdPNUtGTMrpkr1 (date of issue: 09.02.2026).
5. Kazaziye Sepeti – Trabzondan Dünyaya. 2026. URL: <https://kazaziyesepeti.com/en/green-stone-on-silver-knitted-love-knot-long-necklace/> (date of issue: 09.02.2026).
6. Kazaziye Trabzon. 2026. URL: https://www.trabzonkazaziye.com/Urunler_Kazaziye-EN.html (date of issue: 09.02.2026).
7. Kuşdemir Yavuz. Denizatında. Milliyet gazetesi. 2009. 13/02.
8. Nilufer Halk Egitimi Merkezi. Epale – Electronic Platform for Adult Learning in Europe. 2026. URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/traditional-turkish-jewellery-craft-kazaziye> (date of issue: 09.02.2026).
9. Turkish Traditional handcrafted Art: Kazaziye. URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/turkish-traditional-handcrafted-art-kazaziye> (дата звернення: 09.02.2026).
10. Zehrai. Buyuykseker Tarik. The Art of Jewelry in the Ottoman court. 08.08.2021. URL: <https://www.zehrai.com/blogs/news/the-art-of-jewelry-in-the-ottoman-court> (date of issue: 09.02.2026).

REFERENCES:

1. Shkolna O., Belnakita U. (2024). Iranian carpets of the Faravahar company with traditional plot compositions and picturesque scenes. Ukrainian Art Discourse. No. 6. P. 208–215. DOI: 10.32782/uad.2024.6.23 [Iranski kylymy firmy “Faravakhar” z tradytsiinymy siuzhetnymy kompozytsiinymy i zhyvopysnymy stsenamy. Ukrainskyi mytetstvoznachnyi diskurs. No. 6. P. 208–215] [in Ukrainian].
2. Kazaziye gümüş el sanatları (2026). URL: https://www.kazaziyezumus.com/en?srsltid=AfmBOooF4VZmGg-ISHpUkMcGQT71gKg9TIhca_bqDu7wEs3-FJGn5krM (date of issue: 09.02.2026) [in Turkish].
3. Kazaziye gümüş el sanatları (2026). URL: <https://www.kazaziyezumus.com/1000-carat-kazaziye-four-ball-white-bracelet-en-kzb8g19c100> (date of issue: 09.02.2026) [in Turkish].
4. Kazaziye Sanatı Hakkında (2026). URL: https://www.sumertelkari.com/sayfa/kazaziye?srsltid=AfmBOor2KykHSRU CWM265_Ef7Km7XkVmYdF_0OBskDqdPNUtGTMrpkr1 (date of issue: 09.02.2026) [in Turkish].
5. Kazaziye Sepeti – Trabzondan Dünyaya (2026). URL: <https://kazaziyesepeti.com/en/green-stone-on-silver-knitted-love-knot-long-necklace/> (date of issue: 09.02.2026) [in Turkish].
6. Kazaziye Trabzon (2026). URL: https://www.trabzonkazaziye.com/Urunler_Kazaziye-EN.html (date of issue: 09.02.2026) [in Turkish].
7. Kuşdemir Yavuz (13.02.2009). Denizatında. Milliyet gazetesi [in Turkish].
8. Nilufer Halk Egitimi Merkezi. Epale – Electronic Platform for Adult Learning in Europe (2026). URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/traditional-turkish-jewellery-craft-kazaziye> (date of issue: 09.02.2026) [in English].
9. Turkish Traditional handcrafted Art: Kazaziye (2026). URL: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/turkish-traditional-handcrafted-art-kazaziye> (дата звернення: 09.02.2026) [in English].
10. Zehrai. Buyuykseker Tarik (08.08.2021). The Art of Jewelry in the Ottoman court. 08.08.2021. URL: <https://www.zehrai.com/blogs/news/the-art-of-jewelry-in-the-ottoman-court> (date of issue: 09.02.2026) [in English].

Дата першого надходження статті до видання: 13.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 27.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 08.05.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

ЗМІСТ

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

Світлана Анфілова, Анастасія ШНИРЬОВА, Юрій ДЯЧЕНКО ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРЕМ'ЄРА «ГОРДОГО БРАНЦЯ» ДЖ. Б. ПЕРГОЛЕЗІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТВОРЧИЙ ПОШУК.....	3
Наталія БОВСУНІВСЬКА МИСТЕЦЬКИЙ ПОБУТ МАГНАТСЬКИХ МАЄТКІВ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ У XVI–XVIII СТ.....	13
Діана БУЙНОВСЬКА «САРАБАНДА І ТОКАТА G-MOLL» НІНО РОТИ: АВТОРСЬКА ВІЗУАЛІЗАЦІЯ У БАНДУРНЬОМУ МИСТЕЦТВІ.....	25
Юньпен ВАНЬ ПОЕТИКА ЕКЗОТИЧНОГО ЯК СКЛАДОВА ДРАМАТУРГІЇ «ГАЛАНТНИХ ІНДІЙ» Ж.-Ф. РАМО.....	31
Людмила ГАВРИЛЕНКО СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА РЕПЕРТУАРНА ПОЛІТИКА У ВИКЛАДАННІ ЗАГАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ МУЗИЧНИХ ЗАКЛАДІВ.....	38
Сергій ГОНЧАРУК ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ГІТАРНОЇ ШКОЛИ КІНЦЯ XVIII ПОЧАТКУ XIX СТ.....	47
Тетяна ГОРДЄЄВА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ В АКАДЕМІЧНОМУ СПІВІ: СИНТЕЗ ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК	54
Тетяна ДОРОШ, Олена ТУРУКІНА, Людмила СНЕДКОВА НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	60
Яна КИРИЛЕНКО, Анастасія ГУЗЬ, Анастасія ТРОЩИНСЬКА ГОЛОС ЯК МОЛИТВА: ДУХОВНИЙ ВИМІР ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА НІНИ МАТВІЄНКО.....	66
Станіслав КОВАЛЕВСЬКИЙ ОСОБЛИВОСТІ ВТІЛЕННЯ ЖАНРОВО-СТИЛЬОВОГО СИНТЕЗУ В ОПЕРІ Ж. ОФФЕНБАХА «КАЗКИ ГОФМАНА».....	73
Іван ЛОГВІН СОНАТИНА C-DUR P. ГАНА: СТИЛЬ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ.....	80
Оксана МИХАЙЛЮЧЕНКО, Ксенія БЕЗВЕРХА, Леонід КОСМІН СЦЕНІЧНА МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ АКТОРА.....	87
Уляна Молчко ФОРТЕПІАННИЙ ЦИКЛ «КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ» МАРТИ БАРАБАШ: ВИКОНАВСЬКО-ДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	93
Світлана ОДАЙНИК МЕТОДИКА СПІЛЬНОЇ РОБОТИ ВОКАЛІСТА І КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО КОНКУРСУ	100
Тетяна ОЛІЙНИК, Ірина ЛЕВИЦЬКА ФОРТЕПІАННА ПІДГОТОВКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ІНТЕРПРЕТАЦІЙНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	106
Іванна ПІДГАЄЦЬКА, Людмила МАЦІЄВСЬКА, Владислав ПОЛІЩУК ВОКАЛ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТОРСЬКОГО ПЕРЕВТІЛЕННЯ У МУЗИЧНО-СЦЕНІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ	113
Наталія ГОРЕЦЬКА, Юрій ПОПОВ ТВОРИ Й. С. БАХА У ФОРТЕПІАННИХ ТРАНСКРИПЦІЯХ В. КЕМПФА (СПІЦІАНА З ФЛЕЙТОВОЇ СОНАТИ № 2/BWV 1031).....	119
Марина СМОРОДСЬКА, Віталій СМОРОДСЬКИЙ, Оксана ЦУРАНОВА ФОРТЕПІАННА ПАРТІЯ В КАМЕРНО-ВОКАЛЬНІЙ МУЗИЦІ ЯК ФАКТОР ХУДОЖНЬОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ.....	128

Олена СТЕЦКОВИЧ, Людмила КРАСОВСЬКА, Олена ЯХНО СПІВАК-АКТОР – ГОЛОВНИЙ НОСІЙ МИСТЕЦТВА МУЗИЧНОГО ТЕАТРУ.....	136
Ігор СУБОТНИЦЬКИЙ ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З РИТМІКИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРОМ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	144
Ulker TALIBZADE THE SCIENTIFIC AND PUBLICISTIC HERITAGE OF GARA GARAYEV IN THE RESEARCH OF ZEMFIRA SAFAROVA.....	150
Олена ТІТОВА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ХОРОВОМУ ВИКОНАВСТВІ	159
Світлана ПАНАСЮК, Катерина ТОКАЛО ВОЛИНСЬКИЙ ХОРОВИЙ КОНКУРС: ВІДРОДЖЕННЯ АКАПЕЛЬНОГО СПІВУ В АМАТОРСЬКИХ ХОРОВИХ КОЛЕКТИВАХ УКРАЇНИ (ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ).....	165
Наталія ТРАВКІНА ФОРМУВАННЯ ПІАНІСТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО МУЗИКАНТА.....	175
Наталія ЦЮЛЮПА, Жанна ДАЮК, Володимир ОНИЩУК ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-МУЗИКАНТА.....	182
Віктор ЧЕРНІЙ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА ЯК ПРОЯВ ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ	187
ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ МИСТЕЦТВО, РЕСТАВРАЦІЯ	
Яна АНТОНОВА АКАДЕМІЧНА ШКОЛА РИСУНКА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ.....	193
Ігор ГЛУХЕНЬКИЙ МАЛА І КАБІНЕТНА ПЛАСТИКА У ФОРМУВАННІ ОБРАЗНОСТІ СТАНКОВОЇ СКУЛЬПТУРИ: ІСТОРІОГРАФІЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ.....	199
Олег ГРАБАР ОСОБЛИВОСТІ ТЕМАТИЧНИХ ЕКСПОЗИЦІЙ ОБРАЗОТВОРЧОГО І ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА У РЕГІОНАЛЬНИХ МУЗЕЯХ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	205
Алла ДЯЧЕНКО РЕМІСНИЧА СПАДЩИНА ЯК КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ У ТВОРЧОСТІ СУЧАСНИХ ЗАРУБІЖНИХ МИТЦІВ	214
Олексій КОВАЛЕВСЬКИЙ СИНТЕЗ РЕАЛІЗМУ ТА ДЕКОРАТИВНОСТІ У ГРАФІЧНИХ РОБОТАХ МАРИНИ ВАЩЕНКО.....	224
Євген КОТЛЯР, Євгенія СИЛКА ВІТРАЖІ БРАЙАНА КЛАРКА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА: ХУДОЖНІЙ ПІДХІД, ТЕХНОЛОГІЇ, ІНТЕГРАЦІЯ В АРХІТЕКТУРНИЙ ПРОСТІР.....	233
Вадим Михальчук ВІЗУАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ІЛЮСТРАЦІЇ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	248
Марта МУРАВЕЦЬ, Юлія ШЕЛОМАНОВА ПЛАСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОРНАМЕНТАЛЬНОГО ТЛА У ВОЛИНСЬКИХ ІКОНАХ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХVІІ СТОЛІТТЯ.....	255

Олена ОСАДЧА, Роман ПЕТРУК РЕЦЕПЦІЯ ТВОРІВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ЖИВОПИСІ ВІРИ КУЛЕБИ-БАРИНОВОЇ.....	263
Микола ПОТАПЕНКО, Олександр ДЕМИДЕНКО, Ганна ПОТАПЕНКО РОЗВИТОК ВІЗУАЛЬНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗАСОБАМИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ.....	272
Тетяна ПРОКОПОВИЧ ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В РИСУНКУ ТА ЖИВОПИСІ ДОБИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	277
Оксана ПУШОНКОВА, Іван БОНДАР, Максим ГЛАДЬКО МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ МИСТЕЦЬКОГО ПЕРЦЕПТИВНОГО НАВЧАННЯ У НЕКОНВЕНЦІЙНІЙ ОБРАЗОТВОРЧОСТІ.....	285
Ольга ШКОЛЬНА, Наталія ДМИТРЕНКО, Ірина СИТНИК ТЕХНІКА КАЗАЗІС В ЮВЕЛІРНОМУ МИСТЕЦТВІ НА ТЕРИТОРІЇ СУЧАСНОЇ ТУРЕЧЧИНИ.....	294

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Олександр АФАНАСЬЄВ ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА НЕТ-АРТ: МІЖ ЛЮДЯНІСТЮ ТА МАШИННІСТЮ.....	305
Олександр БЕЗРУЧКО, Валерій БЕСКОРСИЙ, Володимир МИСЛАВСЬКИЙ ПРОСТОРОВЕ ЗВУКОВЕ ПОЛІЕ НІМОГО КІНО В УКРАЇНІ.....	315
Євген ГОРБ ВІЗІЯ МІЦКЕВИЧА У НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ АЛЕКСАНДРА БРЮКНЕРА.....	322
Дмитрій ПЕТРЕНКО, Лідія СТАРОДУБЦЕВА ПОВІЛЬНЕ КІНО ЯК ФЕНОМЕН СУЧАСНОЇ ВІЗУАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ.....	330
Андрій ПОСТОЛ, Алла РУДЕНЧЕНКО, Наталія САПФІРОВА ВІКОННИЦІ В ХУДОЖНЬОМУ ДЕРЕВОРІЗЬБЛЕННІ ЧЕРНІГІВЩИНИ ЯК ЧАСТИНА НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ.....	338
Андрій Поцелуйко ВІД МІФУ ДО МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ: ВПЛИВ МІФОЛОГІЇ НА СУЧАСНУ КУЛЬТУРУ.....	346
Таміла ПРИГОДА-ДОНЕЦЬ, Іван ДОНЕЦЬ МІНІМАЛІЗМ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ: МІЖ ЕЛІТАРНИМ І МАСОВИМ.....	353
Володимир САЛІЙ, Наталія СТОРОНСЬКА, Андрій ДУШНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ МИСТЕЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ КУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ.....	360
Ганна СОЛОМКО СПІЛЬНОТА ТА РИТУАЛ У СТРУКТУРІ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПРАКТИКИ АННІ ХАЛПРІН.....	368
Тарас СТЕПАНЧУК СОЦІОКУЛЬТУРНА СИТУАЦІЯ ВОЛИНИ КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЕВОЛЮЦІЇ ХУДОЖНІХ ПРАКТИК І СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ.....	376

CONTENTS
MUSICAL ART

<i>Svitlana Anfilova, Anastasiia SHNYROVA, Yuriy DYACHENKO</i> THE ALL-UKRAINIAN PREMIERE OF “IL PRIGIONIER SUPERBO” BY G. B. PERGOLESI: MODERN CHALLENGES AND ARTISTIC EXPLORATION.....	3
<i>Nataliia BOVSUNIVSKA</i> ARTISTIC LIFE IN THE MAGNATE ESTATES OF THE POLISH–LITHUANIAN COMMONWEALTH IN THE XVI–XVIII TH CENTURIES.....	13
<i>Diana BUINOVSKA</i> “SARABANDA AND TOCATA G-MOLL” BY NINO ROTA: AUTHOR’S VISUALIZATION IN BANDURA ART.....	25
<i>Yunpeng WAN</i> THE POETICS OF THE EXOTIC AS A COMPONENT OF THE DRAMATURGY OF JEAN-PHILIPPE RAMEAU’S LES INDES GALANTES.....	31
<i>Liudmyla HAVRYLENKO</i> MODERN APPROACHES AND REPERTOIRE POLICY IN TEACHING GENERAL PIANO TO STUDENTS OF HIGHER MUSIC INSTITUTIONS.....	38
<i>Serhii HONCHARUK</i> VECTORS OF DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN GUITAR SCHOOL IN THE LATE 18TH AND EARLY 19TH CENTURIES.....	47
<i>Tetiana HORDIEIEVA</i> MODERN VOCAL TECHNIQUE IN ACADEMIC SINGING: A SYNTHESIS OF TRADITIONAL AND INNOVATIVE METHODS	54
<i>Tetiana DOROSH, Olena TURUKINA, Lyudmila SNEDKOVA</i> NON-FORMAL EDUCATION AS AN IMPORTANT COMPONENT IN THE PREPARATION OF FUTURE TEACHERS OF MUSICAL ART FOR PROFESSIONAL ACTIVITY.....	60
<i>Yana KYRYLENKO, Anastasiia HUZ, Anastasia TROSHCHYNSKA</i> VOICE AS PRAYER: THE SPIRITUAL DIMENSION OF NINA MATVIIENKO’S VOCAL ART.....	66
<i>Stanislav Kovalevsky</i> PECULIARITIES OF THE EMBODIMENT OF GENRE-STYLE SYNTHESIS IN J. OFFENBACH’S OPERA “THE TALES OF HOFFMANN”.....	73
<i>Ivan LOHVIN</i> SONATINA C-DUR BY R. HAHN: STYLE AND INTERPRETATION.....	80
<i>Oksana MYKHAILIUCHENKO, Kseniia BEZVERKHA, Leonid KOSMIN</i> STAGE LANGUAGE AS A TOOL FOR FORMING THE ARTISTIC IMAGE OF AN ACTOR.....	87
<i>Uliana MOLCHKO</i> PIANO CYCLE “CAROLS AND GRATUITS” MARTA BARABASH: PERFORMANCE-DIDACTIC ASPECT.....	93
<i>Svitlana ODAINYK</i> METHODOLOGY OF COLLABORATIVE WORK BETWEEN A VOCALIST AND AN ACCOMPANIST DURING COMPETITION PREPARATION	100
<i>Tetiana OLIINYK, Iryna LEVYTSKA</i> PIANO TRAINING AS A MEANS OF DEVELOPING INTERPRETATIVE THINKING OF STUDENTS OF ARTS EDUCATION.....	106
<i>Ivanna PIDHAIETSKA, Liudmyla MATSHEVSKA, Vladyslav POLISCHUK</i> VOCAL AS AN INSTRUMENT OF ACTOR’S METAMORPHOSIS IN MUSIC-SCENIC ART.....	113
<i>Nataliia GORETSKA, Yurii POPOV</i> WORKS OF J.S. BACH IN PIANO TRANSCRIPTIONS BY W. KEMPF (SICILIANA FROM FLUTE SONATA NO. 2 / BWV 1031).....	119

Maryna SMORODSKA, Vitalii SMORODSKYI, Oksana TSURANOVA THE PIANO PART IN CHAMBER–VOCAL MUSIC AS A FACTOR OF ARTISTIC INTERPRETATION.....	128
Olena STETSKOVYCH, Lyudmila KRASOVSKA, Olena YAKHNO SINGER-ACTOR – THE MAIN BEARER OF THE ART OF MUSICAL THEATER.....	136
Ihor SUBOTNYTSKYI FEATURES OF THE MUSICAL ACCOMPANIMENT OF PRACTICAL CLASSES IN RHYTHMICS AND CHOREOGRAPHY BY AN ACCOMPANIST IN A HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION.....	144
Ulker TALIBZADE THE SCIENTIFIC AND PUBLICISTIC HERITAGE OF GARA GARAYEV IN THE RESEARCH OF ZEMFIRA SAFAROVA.....	150
Olena TITOVA FORMATION OF ARTISTIC IMAGE IN CHORAL PERFORMANCE.....	159
Svitlana PANASIUK, Kateryna TOKALO VOLYN CHORAJ COMPETITION:THE REVIVAL OF A CAPELLA SINGING IN AMATEUR CHOIRS OF UKRAINE (ON THE OCCASION OF THE 150TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF OLEKSANDR KOSHYTS).....	165
Nataliia TRAVKINA FORMATION OF PIANISTIC CULTURE IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE MUSICIANS.....	175
Nataliia Tsiuliupa, Zhanna DAIUK, Volodymyr ONYSHCHUK PEDAGOGICAL PRACTICE AS A FACTOR IN THE FORMATION OF PROFESSIONAL THINKING OF A FUTURE MUSIC TEACHER.....	182
Viktor CHERNII INTERPRETATION OF THE ARTISTIC IMAGE IN THE ACCOMPANIST’S ACTIVITY AS A MANIFESTATION OF CREATIVE SELF-EXPRESSION.....	187
FINE ARTS, DECORATIVE ARTS, RESTORATION	
Yana ANTONOVA THE ACADEMIC SCHOOL OF DRAWING AS THE FOUNDATION FOR THE FORMATION OF ARTISTIC IDENTITY IN CONTEMPORARY ART EDUCATION.....	193
Igor GLUKHENKIJ SMALL AND CABINET SCULPTURE IN THE FORMATION OF IMAGERY IN EASEL SCULPTURE: HISTORIOGRAPHY AND THEORETICAL APPROACHES.....	199
Oleh HRABAR FEATURES OF THEMATIC EXHIBITIONS OF FINE AND DECORATIVE ARTS IN REGIONAL MUSEUMS OF THE CZECH REPUBLIC AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY.....	205
Alla Dyachenko CRAFT HERITAGE AS A CONCEPTUAL TOOL IN THE WORK OF CONTEMPORARY FOREIGN ARTISTS	214
Oleksii KOVALEVSKYI SYNTHESIS OF REALISM AND DECORATIVENESS IN THE GRAPHIC WORKS OF MARYNA VASHCHENKO.....	224
Yevgen KOTLYAR, Yevheniia SYLKA BRIAN CLARK’S STAINED GLASS IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY ART: ARTISTIC APPROACH, TECHNOLOGY, INTEGRATION INTO ARCHITECTURAL SPACE.....	233
Vadym MYKHALCHUK VISUALIZATION OF UKRAINIAN IDENTITY IN ILLUSTRATION OF CHILDREN’S PUBLICATIONS OF THE LATE 20TH – EARLY 21ST CENTURY.....	248
Marta MURAVETS, Yulia SHELOMANOVA PLASTIC ORGANIZATION OF ORNAMENTAL BACKGROUND IN VOLYN ICONS OF THE FIRST HALF OF THE 17TH CENTURY.....	255

Olena OSADCHA, Roman PETRUK RECEPTION OF TARAS SHEVCHENKO'S WORKS IN VIRA KULEBA-BARYNOVA'S PAINTING.....	263
Mykola POTAPENKO, Oleksandr DEMYDENKO, Anna POTAPENKO DEVELOPMENT OF VISUAL THINKING OF STUDENTS THROUGH GRAPHIC DESIGN.....	272
Tetiana PROKOPOVYCH TRANSFORMATION OF THE MECHANISMS OF ARTISTIC IMAGE FORMATION IN DRAWING AND PAINTING IN THE AGE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE.....	277
Oksana PUSHONKOVA, Ivan BONDAR, Maksym HLADKO METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF ARTISTIC PERCEPTUAL LEARNING IN UNCONVENTIONAL VISUAL ART.....	285
Olga SHKOLNA, Nataliia DMYTRENKO, Iryna SYTNYK KAZAZIAN TECHNIQUE IN JEWELRY ART ON THE TERRITORY OF THE MODERN TURKEY.....	294

CULTURAL STUDIES

Oleksandr AFANASIEV ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND NET ART: BETWEEN HUMANITY AND MACHINENESS.....	305
Oleksandr BEZRUCHKO, Valerii BESKORSYI, Volodymyr MYSLAVSKYI THE SPATIAL SOUND FIELD OF SILENT CINEMA IN UKRAINE.....	315
Yevhen HORB THE VISION OF MICKIEWICZ IN THE SCHOLARLY LEGACY OF ALEKSANDER BRÜCKNER.....	322
Dmitry PETRENKO, Lidiya STARODUBTSEVA SLOW CINEMA AS A PHENOMENON OF CONTEMPORARY VISUAL CULTURE.....	330
Andrii POSTOL, Alla RUDENCHENKO, Nataliia SAPFIROVA SHUTTERS IN THE ARTISTIC WOODCARVING OF CHERNIHIV REGION AS A PART OF INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE.....	338
Andriy Potseluiko FROM MYTH TO MASS CULTURE: THE INFLUENCE OF MYTHOLOGY ON MODERN CULTURE	346
Tamila PRYHODA-DONETS, Ivan DONETS MINIMALISM IN CONTEMPORARY CULTURE: BETWEEN THE ELITE AND THE MASS.....	353
Volodymyr SALII, Nataliia STORONSKA, Andriy DUSHNIY MANAGEMENT OF ARTISTIC ACTIVITY IN THE CONDITIONS OF TRANSFORMATION OF CULTURAL SPACE.....	360
Hanna SOLOMKO COMMUNITY AND RITUAL IN THE STRUCTURE OF ANNA HALPRIN'S CHOREOGRAPHIC PRACTICE.....	368
Taras STEPANCHUK THE SOCIOCULTURAL SITUATION OF VOLYN IN THE LATE 20TH – EARLY 21ST CENTURIES AS A DETERMINANT OF THE EVOLUTION OF ARTISTIC PRACTICES AND MANAGEMENT SYSTEMS IN VISUAL ARTS.....	376

FINE ART AND CULTURE STUDIES

Випуск 1

Коректура • Ирина Николаївна Чудеснова

Комп'ютерна верстка • Андрій Миколайович Фоменко

Дата розміщення онлайн – 08.05.2026 р.

Дата друку – 15.05.2026 р.

Формат 60×84/8. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсет. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 45,34. Замов. № 0526/410. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.